

թղր.
» Պ. Օ.
աթ մենիս
ն ոսկեդրամ
1886 ա. զրմ.
1903 «
1911 «
Ֆեհեան եղբարհ
եթոն 1—38

GRASHAM LIFE ASSURANCE SOC. LIMITED

Մարտիկագրութեան Անգլիական հանրածանօթ
Կրէշամ ընկերութեան, եթէ կուզէք ապահովել Ձեր
և Ձեր ընտանիքին ապագան:

Դիմել
Մ. Յ. Պողոսեանին
Պ. Ֆրիլայ Տէրունեանի վաճառատունը

ՏՕՔԹ. Յ. ԵՂԻՍԵԱՆ

ՎԻՐԱՐՈՅԻ — ԱՍՏՄԱՐՈՅԻ

Փոխադրուած ըլլալով Վէլկան փողոց, Պէլէօի
մեծ շէնքին արեւելեան կողմը, մզկիթին
հիւսիսէն, բարեխղճ շէնք կը դարձանէ
ակադայի ամէն ճեսակ հիւանդութիւններ:

Ընդունելութեան պահէր ամէն օր եւ ամէն ժամ:

Հիւանդ Օթիլ Պաղտատ

ՊԵՏՐՈՒԹ ՆԱԽԱՆԱԳՍԻ ԿԱՅԱՐԱՆԻՆ ԱՆՄԻՋԱՊԵՍ ԿԻՅ
Ելքարականութեամբ լուսաւորուած և որ կարասիներով ծո-
վահայեաց տնտեսներ, մատչելի գիններ, լաւ սպասարկու-
թիւն, տաք և պաղ յոտի բաշխիչ և ընտանեկան մասնաւոր
բաժիններ, նաև դիւրիւթիւններ կ'ընծայէ ճամբորդներու, կը
հայթաթէ նաւային տոմսեր և կ'առաջնորդէ մինչև նաւ:

Տէր և Տնօրէն
ՍՏԵՓԱՆ ՏԵՐ ՄԿՐՏԻՉԵԱՆ

ԼՈՒՍԱՆԿԱՐՉՈՒԹԵԱՆ ԴԱՍԸՆԹԱՅԲ

Հարաւային Ամերիկա մեկնող երթասարդներուն անհրաժեշտ
է ունի Բարեհաս:

Լուսանկարչութեան գործը ամենէն աւելի յայտնի է այլ երկ-
րին մէջ: Մեկնելէ առաջ, կարճ ժամանակուան ընթացքին կարելի
է սորվիլ արհեստը: Սորվեցնելը մասնաւոր պայմանագրութեամբ
կը երաշխաւորուի:

Շատեր զգուշուած են այս առիթէն եւ նոյնքան ապացոյց տան:
Պայմանները դիւրամասշտի են:
Փրաքթիկ լայն պատենտիւն զոյգ քաթիլներու մէջ:
Այս գործին պայմաններուն, ինչպէս նաեւ լուսանկարչութեան
համար՝ դիմեցէ՛ք Լուսանկարչի ԱՐԱՄ ՍԱՀԱԿԻԱՆ Ի Պուրն, Նահրի
համբուն սկիզբը:

ՃԱՄԲՈՐԴՆԵՐՈՒ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԵԱՆ

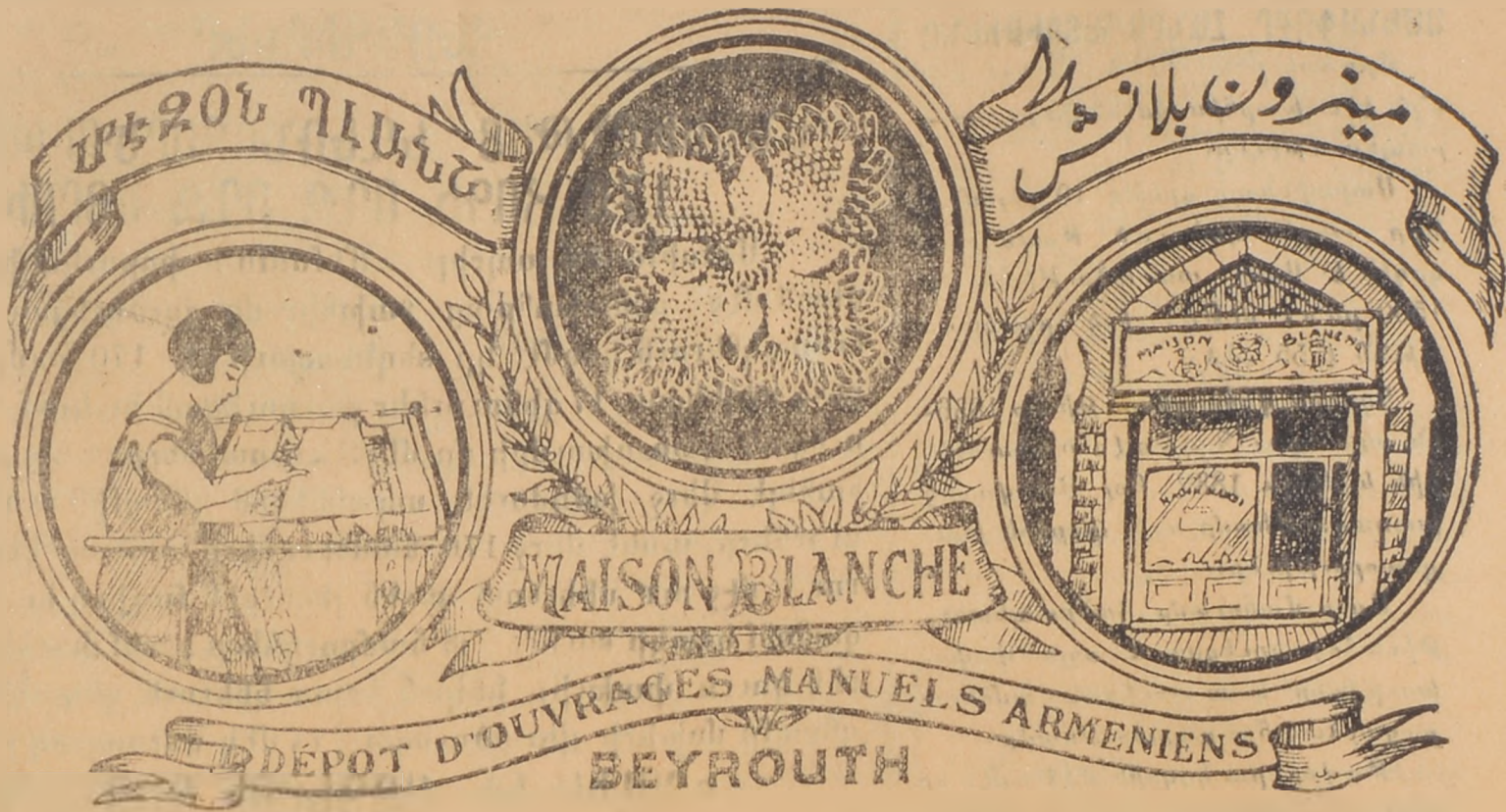
Ճրանս, Հարաւային Ամերիկա, եւ այլուր մեկնող ճամբորդ-
ներու, ինչպէս նաեւ նոստաղէմ մեկնող ուխտաւորներու ուսուցիչ-
ութեան կը յանձնենք, թէ ի վիճակի ենք ամէն ճեսակի դիւր-
քիւններ ընծայել անցագրերու պատշաճութեամբ, ինչպէս նաեւ
վիզէի մասին, միշտ մեզ կեդրոն ունենալով Օթիլ Մարտիկան:

Այս բոլորի հետ ամենադիւրամասշտի գինով եւ լաւագոյն
պայմաններով տոմսակներ կը հայրայթենք աշխարհի բոլոր նաւա-
հանգիստներու, ի մասնաւորի Հարաւային Ամերիկայի համար, ուր
մեկնելի փափաքող ճամբորդները այժմէն իսկ կ'աճանագրենք ի-
րենց լաւագոյն պայմանները ապահովելու հաստատ երաշխիքով:

Օթիլին կից հաստատու ենք նաեւ առանձին յանձնակատարու-
թիւն մը, որու միակ նպատակն է միջոցներէ եւ հաստատ հասցէ
զուրկ հեռաւոր ազգայիններուն հաղորդակցութեան եւ զանազան
յանձնարարութիւններուն դիւրութիւն տալ:

Մանրամասնութեանց համար դիմել նետեալ հասցէին՝

ՇԱԽԱՐՇ ԵՍԷՆԵԱՆ
Օթիլ Մարտիկա Պէլտուք, Բօր

ՄԵԶՈՆ ՊԼԱՆՇ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԶԵՆՈՒԳՈՐԾԻ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

(10 ԱՎՐԵՒԻ ՎԵՅԱՆ, ՊԱՊ-ԻՏՐԻՍ, ՊԵՏՐՈՒԹ)

Կ'ստանանք պատրաստութիւնը ամէն տեսակ հայկական ձեռագործներու, սեւ և
նի, ծածկոցներ, տնտեսողներ, մահաւաղ ծածկոցներ, վարագոյրներ, կանանց յատուկ ամէն
տեսակ ասեղնագործութեամբ շրջագծեստներ և ճերմակեղէններ, կանանց և առանց ասեղնա-
գործութեամբ թաշկինակներ և այլն և այլն:

Ապսպրանք կ'ընդունինք Սիւրիոյ և արտասահմանի բոլոր քաղաքներէն:

ՏՕՔԹ. Բ. ԳՈՒԼԱԳԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԵՏ

Ներքին և վերտնական հիւանդութեանց

Խղճամիտ, արագ և արմատական դարմանում

Հիւանդի Կ'ԸՆԴՈՒՆԻՆ ԵՄԷՆ ՕՐ. ԺԱՄԱՐ 8-12 և 2-6

Կիրակի եւ Տօնական օրեր մասնաւոր ժամադրութեամբ
'Բարձրագոյն'

ԺՕՐԻ ՀԱՅԵՏ ՓՈԳՈՑ

ԳԵՂԱՐՈՒԵՍԱԿԱՆ

ԼՈՒՍԱՆԿԱՐՉԱՏՈՒՆ

- Ա. Պ. Է. -

Կը պատրաստէ մեծ խնամով նորաձեւ լոսանքով
զեղարուեստական հարստ և լուսանկարներ
մեծադիւրեղութեամբ եւ քաղաք փոքրակերպ

Արուեստը իւրաքանչիւր է փարիզի մեծագոյն
պրուեստատան մէջ

ԴԻԻՐԱՄԱՏՏԵՆԻ ԳԻՆԵՐ

Դիմել ծովեզերի Տէրունի փողոց
(9 avenue des Français)

ՏՕՔԹ. Ա. ԳՕՆԵԱԼԵԱՆ

Վ. ԿԱՅԵԱԼ ԺԸՆԷՎԻ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԵՆ

ԲԱՐԻՉԻ ԵՒ ՊԵՐԼԻՆԻ ՀԻՄԱՆԴՈՒՆՈՒՆԵՐԵՆ

ՄԱՍՆԱԳԵՏ

Ընդհանրական, քիմիական և կոկորդի հիւանդութեանց

Ընդուն. ժամեր 9—12, 30, 3—5, 30, Կուրս փողոց

ԶԻՐԱԿԻ

ԱՂԵՏԵԱԼՆԵՐՈՒ

ՆՈՒԻՐԱՏՈՒՆԵՐՈՒ ԶԱՆԿԸ

ՀԱՅԱԳԻՈՅ ԵՒ ՇՐՋԱԿԱՅԻՑ

Արժաք ԴՏ.

Տօքթ. Սիւրբակ Գալէնեան	220
Յակոբ Մամիկեան	100
Գեորգի Ուղուրեան	20
Կուրաքի Հայկեան	20
Ս. Սիւրբակ Գալէնեան	10
Կարապետ Արուսեան	20
Գեորգի Գալէնեան	80
Կիրակոս Ժրպէլեան	60
Սարգիս Միսիթեան	60
Գրիգոր Փափագեան	40
Հայկ Մարաշեան	7
Ֆէրիտէ Գէլգեան	10
Բիւրքեան	40
Յարութիւն Տէրաթեան	30
Լիւսի Լիւսիեան	10
Յակոբ Գալէնեան	20
Համալսարան Զարեան	4
Յակոբ Միսիթեան	6
Յակոբ Արապոզեան	5
Արսէն Մարկոսեան	7
Տիգրան Զամաթեան	6
Յովհաննէս Գալէնեան	20
Սեդրակ Մաքսումեան	20
Տիգրան Գալէնեան	200
Սարգիս Ալիկեան	5
Նուէր Զարեան	5
Յակոբ Հակոբեան	5
Յարութիւն Իրէնեան	30
Նշան Գալէնեան	40
Յովէսի Տարապեան	20
Սարգիս Տ. Արապեան	20
Գեոր. Ներսէս Վոյ. Տօրապեան	100
Գրիգոր Վանեան	40
Զմրուիթ Թաթեան	8
Սուրբան Յարութիւնեան	10
Ասատուր Ալեքսանեան	25
Տէօփէթ Ասլանեան	5
Միւսակ Հաճեան	5

Շարունակելի

ՔԵՐԹՈՆ «ՈՂԴԱԿ»

ԹԻՒ 13

ԿԱՐՄԻՐ ՏՈՒՆԸ

Բ. ՄԱՍ

ԻՆՉՊԵՍ ՍԿԱՍԻ ԱՏԱՆԱԹԻ ԿՈՏՈՐԱՍԸ

Առանայի ժողովուրդը, իսկաժ թէ
քրիստոնէայ, սարսափի մէջ էին և
կապաւելին անաղաղագիւ Կուսակալ
ձեռնադրուած պէն և զինուորական հրամա-
նատար Ռէմզի փաշան ՎԵՂԷՆԻՍԻ Ի-
տարիս անգլիական Պաղտատի դա-
տէ Ապտիւլ Գաւրի և Ուրֆայեան
էֆէնտիները թաղերը զրկած էին՝
խրատելու և հանգստութեան հրա-
ւերելու համար ժողովուրդը:
Ճամբան Գարսոօֆու ըստած
թաղին մէջ Ապտիւլ Գաւրի էֆէն-
տի մէջ ազդանշանով, սպանուե-
ցաւ Ուրֆայեան Տափուտ էֆէնտին
և միւսնայն ժամանակ պէլէտիէի շէն-
քին մէջ, պէլէտիէի անդամներէն
Շառիքեան Արթիւր էֆէնտին սպան-
ուեցաւ:
Այս կազմակերպութեան ստանալու
թիւնները իմացող հայերը աւելի յուզ

ուիլ սկսան և երկու կողմերն ալ ըս-
կըսան զէնք գործածելու և տնտեսի իւ-
լանները ի մի հաւաքուած սկսան
յարձակել հայկական թաղին վրայ,
բայց եղած ընդդիմութեան վրայ ըս-
տիպուեցան ետ քաշուիլ: Ամբողջ
չուկանները կողոպտեցին և հայկա-
կան թաղը ուղեցին հրդեհելու, բայց
օդի անհաստ հոսանքը արգելեց ա-
նոնց այլ ծրագիրը: Այս վայրագ յար-
ձակութեամբ, այս աւազակային կոտա-
ղութիւնը երեք օր և երեք գիշեր
մի օրինակ շարունակեց:
Սրբորդ օրը Ամերիկայի միսիոնար
Մըսթըր Զէմպրիս միջամտութեամբ
երկու կողմերը իրար մօտ կեկան և ի-
րար հասկացան Պատասխանատուներ-
ը մի միայն անէմք և զգուշանք
արժանացան, Կառավարութիւնը
կուսակալ ձեռնադրուած հրամանատար

Ռէմզի լոկ հանգիստեցանք եղան:
Թիւրքականութիւնները փարա-
սուած, ինչպէս փախուած և ամէն
մարդ ի գործով և զբաղումով ըզ-
բաղիլ սկսած էր: Երկու հարկերէ ա-
ւելի հայեր և 150 ի մօտ իսլամներ
ի զուր տեղ սպանուած էին:
Այս զէպէն ճիշդ 15 օր վերջը
դուրսէն դէպի Առանայ նոր զինուո-
րական ուժեր հասնել սկսած էին:
Մի չեւ տեղավազատութեան զինուոր
Սեդրակի զինուոր անունով հաշակ
հանդը և հայերու ու իսլամներու
կողմէ յարգանքով դիմաւորուող Տէ-
տէ Աղանի բանակը եկած էր: Հայերը
չատուրախ էին անոնց գալուտէն
և ապահովութիւնը անկասկած վե-
րահաստատուած կուզէին տեսնել
չնդհիւ զաղաւթութեան բաւարարի:
Բայց իրենց բանակը քաղաք հաս-
նելուն պէս, զինուորական հրամա-
նատար Ռէմզի փաշայի և կուսակալ
ձեռնադրուած կապաւորութեան հա-
մաձայն բաժնուեցան և տեղաւոր-
ուեցան հայկական թաղերու իշխող
դիրքերուն մէջ: Կրկին անվտանգ-
ութիւն սկսաւ ծայր տալ: Հագր. օր
մը վերջ, ապրիլ 25 ին 1909 կիրակի

օր կէսօրէ վերջ, հայկական թաղէն
կրկին սկսաւ զէնքի ձայնը լսուել:
Մէջտեղ պատճառ մը և դէպք մը չի-
կար, զէնքի ձայնը այլ միայն մէկ
ուղղութիւնէ, Տէտէ աղան բանակի
գանդած տեղէն կուգար: Ժողո-
վուրդը կրկին իրարանցումը և յուզ-
ուեալ սկսաւ:
Մէկ կողմէն զէնքի կարճակալին
կուր տեղի կուենայ, միւս կողմէ
Իթիթիստի ամբոխավարները զբա-
ն մը չկայ, մի վախաւք, գոմէջ մը
խնթիցներ է, անոր զէնք կը նետեն
որսնելու:
Հետզհետէ զէնքի ձայնը բազ-
մապաւ և խնդիրն ալ պարզուած էր:
Տէտէ աղան բանակը հայերուն դէմ
կրկին բանակը հրաման ստացած էր:
Հայերու մէկ մասը իրենց տուններուն
մէջ, մէկ մասը եկեղեցիներուն մէջ
և մէկ մասը ալ կաթողիկոսներու դպ-
րոցին և ամերիկեան միսիոնարներու
չէնքերուն մէջ ապաստանեցան, ի-
րենց կեանքերը փրկելու համար:
Ջալիլ, լոկ և կողոպուտ մինչև
հետեւեալ առաւօտուն ժամը տառը
չարուանկուած էր: Հայաց եկեղեցի-
ներէն մէկը հրդեհուած և միւսն ալ

հրդեհուելու ժամանակ օտարներու
միջամտութեան շնորհիւ հաղարա-
ւորներ ազատուած էին:
Վերջապէս ամերիկացի միսիոնար
Մ. Զէմպրիս և կաթողիկոս դպրոցի
անօրէնքին միջամտութեան շնորհիւ
միացող հայերը, կառավարական շէն-
քի մօտ պարտէզի մը մէջ հաւաքե-
ցան և ուրիշ ժամ հոն մնալէ վերջ,
Թըրքերի գործարարը և ուրիշ զեռ-
մանական գործարարներ տեղաւոր-
ուեցան: Հինգ օր յետոյ Պօլսէն եկող
մուսուլման հրամանի մը վրայ, այս
ժողովուրդը արտոնուեցաւ իրենց
տունները երթալ և զբաղիլ իրենց
գործերով: Այս կերպով վերջացած
նկատուեցաւ ամէն բան, լանցաւոր-
ները չի փնտուռեցան, տեղի ունեցող
բողոքներն ու զանգարանները անայ-
նազանգ մնացին: Առանայի հայու-
թիւնը նիւթական ու տնտեսական
անապին և անփոխարինելի կորուստ-
ներու ենթարկուելէ զատ, կարճե-
ցուց իր լաւագոյն զաւակները:
X.

Արտունատէր՝
ՏՕՔԹ. Ա. ԳՕՆԵԱԼԵԱՆ